

Školní preventivní program

školní rok 2023-2024

Mgr. Marie Strnadová
m.strnadova@zsvsetaty.cz

Základní škola a mateřská škola VŠETATY- okres Mělník, příspěvková organizace

Charakteristika školy:

Základní škola a mateřská škola Všetaty – okres Mělník, příspěvková organizace

Komenského 375

Všetaty

Telefon 736 629 481, 736 629480

Internetové stránky: www.zsvsetaty.cz e-mail: info@zsvsetaty.cz

Počet učitelů: 26 (24 + 2)

Počet asistentů: 11

Počet vychovatelek: 3

Počet žáků: 370+1

Počet tříd: 16

Základní škola patří mezi spádové školy. Navštěvují ji žáci z okolních 7 obcí. Obec svou polohou přísluší do celkem tří oddělení sociálně právní ochrany dětí – Praha východ, Mělník, Neratovice. Někteří žáci mají oficiální trvalé bydliště, které nespadá pod tyto oblasti. Stále proto jednáme i s pobočkami v jiných městech (např. Praha 18).

Ve škole se neustále zvyšuje počet žáků. Kapacita školy je zcela naplněna. U přihlášených žáků do šestých tříd bylo nutné čekat na navýšení kapacity a zjišťovat, zda byli přijati zájemci na osmiletá gymnázia. Stále je vysoký počet žáků vyžadujících individuální přístup a oproti loňskému roku ubylo asistentů pedagoga. Ve škole se nachází několik žáků s odlišným mateřským jazykem. Zapojení do společných volnočasových aktivit je limitováno dopravním spojením. Přesto se zlepšuje nabídka i využívání zájmových kroužků.

Zatímco dříve byli na doporučení PPP do školy přerazováni žáci z okolních městských škol z důvodů možnosti zlepšení jejich prospěchu či zmírnění problémů v chování, dnes to není možné z důvodů naplnění kapacity

Garant programu - okresní metodik prevence

Spolupracovníci - vedení školy, pedagogové školy

Odborní poradci – PPP Mělník

- Policie ČR
- OSPOD /Mělník, Neratovice, Praha-východ/

Propagace ŠPP - nástěnka na II. stupni

- vývěska v obci

- internetové stránky školy
- schránka důvěry
- internetová schránka důvěry - email: schrankavsetaty@seznam.cz
- konzultační hodiny (školního poradenského pracoviště 1x týdně)
- třídní schůzky
- konzultační schůzky (1x měsíc)
- představení školního poradenského pracoviště v jednotlivých třídách na začátku školního roku (v rámci třídnických hodin)
- konzultace a spolupráce se školním psychologem a speciálním pedagogem

Analýza současného stavu

Analýza vychází z hodnocení školního preventivního programu za školní rok 2022/2023 a ze zkušeností a údajů z roků předchozích.

K největším problémům patří i nadále neúčast ve výuce (záškoláctví, skryté záškoláctví, problémy v komunikaci ...). Stále přetrvávají problémy s neomluvenými hodinami i počtem žáků, kteří se pravidelně neúčastní výuky. Díky pečlivé kontrole a rychlé reakci třídních učitelů se povedlo ve spolupráci s rodinou mnohá záškoláctví rychle odhalit a předejít zhoršení situace/sjednat nápravu. V některých případech bylo nutné spolupracovat s OSPOD a státním zastupitelstvím.

Další oblastí rizikového chování je zneužívání návykových látek (nikotinové sáčky, kouření – hlavně elektronických, ale i normálních cigaret). Před a po vyučování se žáci schází v místním parku. Tam také k tomuto jevu dochází. Proto je součástí prevence výchova ke zdravému životnímu stylu i programy přímo zaměřené na prevenci proti kouření. Nejkritičtější místa v obci jsou pod monitorovacím systémem jako součást preventivních opatření. V školním roce 2022/2023 bylo prošetřováno a řešeno toto jednání i v areálu školy.

Trvalá pozornost se také musí věnovat vztahům mezi žáky a sociálnímu klima některých tříd. V některých třídách docházelo k případům nevhodného vzájemného chování. Důležité je také dohlédnout na vytvoření pozitivních vazeb v nově vzniklých kolektivech (1.A, 1.B, 6.A, 6.B) a dobré začlenění nově příchozích žáků do 5.A a 5.B.

Oblastí, se kterou jsme se i nadále potýkáme, jsou poruchy příjmu potravy a sebepoškození. Nově je žákům nabídnuta možnost konzultací se školním psychologem a spolupráce se speciálním pedagogem.

Posledním, trvalým problémem, je nepořádek a lhostejnost některých žáků k vzhledu své třídy, k nepořádku na toaletách, v šatnách a okolo školy. Včasné zachycení a určení

konkrétního viníka je však velmi obtížné. V loňském roce došlo ke spolupráci se zřizovatelem, který vypsál odměnu za sdělení informací o sprejerech.

Na začátku školního roku 2023/2024 došlo k přepracování školního řádu (všechny dodatky byly zapracovány) a pravidel pro hodnocení.

Silné stránky školy

Zájem pedagogického sboru na řešení problémů a zlepšení situace na škole.

Přirozená komunikace mezi členy sboru (pedagogy, asistenty, vychovatelkami a dalšími zaměstnanci školy). Velmi dobré je i předávání informací mezi ZŠ a MŠ. Ochota školního poradenského pracoviště toto ještě více rozvíjí.

Prostředí venkovské školy s provázanými vztahy (obec, učitelé, rodiče, občané)

Spolupráce sboru a vedení školy při řešení problémů.

Daří se podchytit žáky s výukovými problémy ve spolupráci s PPP Mělník.

Dlouhodobá spolupráce s organizacemi zajišťujícími prevenci (ACET) a díky blízkosti Praha možnost získat odborníky v případě nenadálých situací.

Systematické a cílevědomé vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti prevence rizikového chování žáků.

Obětavost a zájem učitelů věnovat se dětem i mimo vyučování (vícedenní výlety, jednodenní výlety a exkurze, zájmové kroužky, projekty).

Nabídky volnočasových aktivit pro žáky.

Slabé stránky školy

Často je velký počet dětí ve třídách, a proto jak u žáků s výukovými obtížemi, tak s výchovnými problémy, je individuální přístup těžko realizovatelný. Zároveň v tomto roce ubylo asistentů pedagoga na druhém stupni.

K nárůstu počtu žáků dochází již na 1. stupni, to ovlivňuje velký zájem o školní družinu. I přes naprostou naplněnost kapacit není možné už brát žáky ze 4. tříd. Malé děti tak zůstávají po vyučování bez dozoru.

Dopravní spojení do některých obcí je nevyhovující. Dojíždějící žáci mohou využít jen spojů navazujících na poslední vyučovací hodinu (je obtížné na ně působit po vyučování, obtížná je i možnost jejich zapojení do kroužků). Žáci, kteří čekají na spoj, se shromažďují v parku nebo na zastávkách, čekání na spoj může vést k nevhodným projevům v chování.

Málo prostoru ve škole/třídě může vést ke sporům mezi žáky (různé potřeby – klid, společnost, přesuny do jiných tříd na jazyky – poškození majetku). Ačkoliv i nadále máme

možnost využívat jazykové pracovní, její hodinová kapacita nestačí. Proto v současném školním roce budou mít některé skupiny výuku v místnostech jiných tříd.

I nadále jsou rizikovým místem toalety. Prošetřovaly se různé činnosti odehrávající se v těchto prostorách (nevhodné chování, porušování hygienických pravidel, distribuce a zneužívání návykových látek). Jedná se o prostor školy, který je velmi obtížné hlídat.

V tomto školním roce byly zrušeny volitelné předměty v 8. třídách, možnost volby tak zůstává žákům pouze v 9. třídě.

Prevence – aktivity v oblasti prevence rizikového chování

Oblast prevence má na starosti školní poradenské pracoviště – řídí a koordinuje všechny aktivity v této oblasti:

- vzdělávání pedagogických pracovníků, účast na seminářích, odborné časopisy (Prevence, Třídní učitel, (ne)BEZPEČNÁ ŠKOLA)
- systémové zavádění etické a právní výchovy, výchova ke zdravému životnímu stylu a jiných oblastí preventivní výchovy do výuky jednotlivých předmětů, ve kterých lze tyto činnosti uplatnit
- zavádění různých forem a metod působení na jednotlivce i na skupiny dětí s cílem podpořit rozvoj jejich osobnosti a sociálního chování
- snaha o vytvoření podmínek pro smysluplné využití volného času dětí - spolupráce s rodiči v oblasti prevence - průběžné sledování situace ve škole z hlediska rizik výskytu rizikového chování žáků umožňující včasné podchycení ohrožených dětí
- diferencované uplatňování preventivních aktivit a programů zaměřených na jednotlivé rizikové skupiny dětí
- poskytování poradenské služby žákům a jejich rodičům a případné zajištění specializovaných poradenských služeb pro žáky a rodiče
- informování žáků o negativním vlivu škodlivých látek na zdraví člověka
- pěstování pozitivních vztahů mezi dětmi a dodržování jednotnosti a důslednosti působení na děti
- včasné pochycení žáků s problémy ve výuce, zejména už na I. stupni

Cíle prevence na škole:

- snižování projevů agresivity a vulgárního vyjadřování dětí
- snižování záškoláctví

- zlepšování sociálního klima třídy a školy (včetně zapojení žáků do mimoškolních činností)
- minimalizování a včasné podchycení projevů šikany, jejich okamžité řešení a náprava
- snaha o potlačování kuřáckých návyků (+ užívání dalších nikotinových výrobků) a tolerance některých žáků k alkoholickým nápojům
- vedení žáků k udržování pořádku ve třídách a v okolí školy
- výchova k zdravému životnímu stylu
- vytváření pozitivního vztahu učitel - žák
- uvědomění si následků svého chování pro sebe i okolí (nebezpečí kyberprostoru, výzev, závislosti)
- zlepšení komunikace s ZZ a mezi zaměstnanci školy, jejich informovanosti a zapojení do dění ve škole

Cíle prevence jsou plněny ve všech školních předmětech (viz tabulky Rizikové chování v předmětech). Nejvíce v následujících předmětech (od září 2022 nové ŠVP, dodatek ŠVP ze září 2023):

Prvouka

1. ročník

Místo, kde žijeme: Riziková místa a situace

Lidé kolem nás: Soužití a chování lidí

Člověk a jeho zdraví: Péče o zdraví, zdravá výživa; Osobní bezpečí; Bezpečné chování v různém prostředí, krizové situace, přivolání pomoci v situaci osobního či cizího ohrožení; Mimořádné události a rizika s nimi spojená

2.ročník

Místo, kde žijeme: Bezpečná cesta do školy

Lidé kolem nás: Soužití lidí – mezilidské vztahy, komunikace; Chování lidí – vlastnosti lidí, ohleduplnost, etické zásady, předcházení konfliktům; Právo a spravedlnost

Člověk a jeho zdraví: Péče o zdraví; Zdravý životní styl; Osobní bezpečí – vhodná a nevhodná místa pro hru; Mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená; Postup v případě ohrožení (varovný signál, evakuace, zkouška sirén)

3. ročník

Místo, kde žijeme: Domov, Škola – bezpečná cesta do školy, riziková místa a situace;

Dopravní síť

Lidé kolem nás: Soužití lidí; Chování lidí – rizikové situace; Právo a spravedlnost – základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy

Člověk a jeho zdraví: Péče o zdraví, zdravá výživa, osobní bezpečí

Přírodověda

4. ročník

Člověk a jeho zdraví: Péče o zdraví, zdravý životní styl, první pomoc

Lidé kolem nás: Rodina, soužití a chování lidí - rizikové chování lidí, zvládání vlastní emocionality

Osobní bezpečí: Přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví; Bezpečné chování v silničním provozu, dopravní značky

5. ročník

Ohleduplné chování k přírodě, ochrana přírody: živelné pohromy a ekologické katastrofy

Člověk a jeho zdraví: Péče o zdraví a zdravá výživa: zdravá strava; První pomoc; Osobní, intimní a duševní hygiena - stres a jeho rizika; Reklamní vlivy; Nemoci, prevence nemocí a úrazů, Přenosné a neprenosné nemoci, ochrana před infekcemi přenosnými krví (HIV, AIDS, hepatitida)

Lidé kolem nás: Právo a spravedlnost - základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy; Návykové látky, závislosti a zdraví: odmítání návykových látek, hrací automaty a počítače; Krizová situace - předcházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích (bezpečnostní prvky); Šikana, týrání, sexuální a jiné zneužívání, brutalita a jiné formy násilí v médiích;

Situace hromadného ohrožení, osobní bezpečí

Vlastivěda

5. ročník

Lidé a čas: Demokratický stát a základní lidská práva, fašismus

Lidé kolem nás: Chování lidí, vlastnosti lidí, pravidla slušného chování, principy demokracie; Vlastnictví, banka jako správce peněz, úspory, půjčky

Informatika

4. - 8. ročník

Téma prevence je zařazeno v těchto ročnících i v rámci průřezových témat – Např: OSV – Psychohygiena, Komunikace, Mezilidské vztahy, Hodnoty a postoje, VDO – Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování, MV - Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, fungování a vliv médií ve společnosti

5. ročník

Bezpečnost: pravidla bezpečné práce s digitálním zařízením; uživatelské účty, hesla

7. ročník

Metody zabezpečení přístupu k datům; Role a jejich přístupová práva (vidět obsah, číst obsah, měnit obsah, měnit práva); Postup při řešení problému s digitálním zařízením

Výchova k občanství

6. ročník

Lidská setkání: Přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi, rovnost a nerovnost, rovné postavení mužů a žen; lidská solidarita

Vztahy mezi lidmi: Osobní a neosobní vztahy, mezilidská komunikace; konflikty v mezilidských vztazích, problémy lidské nesnášenlivosti zásady lidského soužití–morálka a mravnost, svoboda a vzájemná závislost, pravidla chování

8. ročník

Poznávání a posuzování skutečnosti, sebe i druhých lidí

Principy demokracie

Lidská práva: základní lidská práva, práva dítěte, jejich ochrana; úprava lidských práv a práv dětí v dokumentech; poškozování lidských práv, šikana, diskriminace

Protiprávní jednání: Druhy a postihy protiprávního jednání včetně korupce, trestní postizitelnost; porušování předpisů v silničním provozu, porušování práv k duševnímu vlastnictví

Právo v každodenním životě

9. ročník

Globalizace

Dějepis

9. ročník

Totalitní systémy: komunismus, fašismus, nacismus

Chemie

8. ročník

Nebezpečné látky a přípravky

9. ročník

Léčiva a návykové látky

Přírodopis

6. ročník

Houby – rozpoznání nejznámějších jedlých a jedovatých hub

8. ročník

Biologie člověka: Nemoci, úrazy, prevence

9. ročník

Mimořádné události

Zeměpis

6. ročník

Ochrana člověka za mimořádných událostí - sopečná činnost, zemětřesení, povodně, atmosférické poruchy

7. ročník

Živelní pohromy, opatření proti nim, chování a jednání při nebezpečí živelních pohrom v modelových situacích

8. ročník

Živelní pohromy, chování při nebezpečí živelních pohrom v modelových situacích.

9. ročník

Obyvatelstvo světa

Tělesná výchova

Vztah ke sportu - zásady jednání a chování – fair play

Bezpečnost při sportování

Dopravní výchova: Bezpečné a ohleduplné chování v silničním provozu

Význam pohybu pro zdraví - pohybový režim žáků, délka a intenzita pohybu

Zásady bezpečnosti při plavání, seznámení s nebezpečím při plavání ve volné přírodě

První pomoc – správná reakce při zranění, přivolání pomoci

Výchova ke zdraví

6. ročník

Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence:

- autodestruktivní závislost – násilí mířené proti sobě samému, rizikové chování, psychická onemocnění

- šikana a jiné projevy násilí

- bezpečné chování a komunikace, komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií, sebeochrana a vzájemná pomoc v rizikových situacích a v situacích ohrožení

- dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví

- bezpečné prostředí ve škole, ochrana zdraví při různých činnostech, bezpečnost v dopravě, znalost pravidel silničního provozu, rizika silniční a železniční dopravy, vztahy mezi účastníky silničního provozu včetně zvládnutí agresivity, postup v případě dopravní nehody (tísňové volání, zajištění bezpečnosti)

Hodnota a podpora zdraví - celostní pojetí člověka ve zdraví a nemoci - složky zdraví a jejich interakce, základní lidské potřeby a jejich hierarchie - dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví

Osobnostní a sociální rozvoj - morální rozvoj, cvičení zaujímání hodnotových postojů a rozhodovacích dovedností, dovednosti pro řešení problémů v mezilidských vztazích, pomáhající a prosociální chování

7. ročník

Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence:

- stres a jeho vliv na zdraví, různé techniky k překonávání únavy, stresových situací a k posilování duševní odolnosti

- auto - destruktivní závislosti, zneužívání návykových látek, alkohol, zbraně, patologické hráčství, závislost na nelegálních drogách, těžké životní situace a jejich zvládnutí, trestná činnost, doping ve sportu

- skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání dětí, komunikace se službami odborné pomoci

- manipulativní reklama a informace, reklamní vlivy

- působení sekt

- masová kultura, vliv na utváření veřejného mínění a na chování lidí

Ochrana člověka za mimořádných událostí

- základní úkoly ochrany obyvatelstva, klasifikace mimořádných událostí, varovný signál a jiné způsoby varování, základní úkoly ochrany obyvatelstva, evakuace činnost po mimořádné události, prevence vzniku mimořádných událostí Bezpečné chování

- pohyb v rizikovém prostředí

- přítomnost v konfliktních a krizových situacích

Osobnostní a sociální rozvoj

- mezilidské vztahy, komunikace, kooperace
- respektování sebe sama i druhých přijímání názoru druhého, empatie, chování podporující dobré vztahy, aktivní naslouchání, dialog, efektivní a asertivní komunikace a kooperace v různých situacích, dopad vlastního jednání a chování

Změny v životě člověka a jejich reflexe: Sexuální dospívání a reprodukční zdraví

- předčasná sexuální zkušenost + problémy těhotenství a rodičovství mladistvých
- poruchy pohlavní identity
- sexualita jako součást formování osobnosti, zdrženlivost, promiskuita

Zdravý způsob života a péče o zdraví:

- ochrana před přenosnými chorobami, chronickým onemocněním a úrazy
- bezpečné způsoby chování
- nemoci přenosné pohlavním stykem, HIV/AIDS, hepatitidy
- zdravotně preventivní a lékařská péče, odpovědné chování v situacích úrazů a život ohrožujících stavů
- úrazy v domácnosti, při sportu, na pracovišti, v dopravě Skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání, sexuální kriminalita Formy sexuálního zneužívání dětí Komunikace se službami odborné pomoci Kriminalita mládeže

Hodnoty a podpora zdraví

- základní lidské potřeby a jejich hierarchie
- podpora zdraví a její formy, prevence a intervence, působení na změnu kvality prostředí, odpovědnost jedince za zdraví, celostní pojetí člověka ve zdraví a nemoci, složky zdraví a jejich interakce
- podpora zdravého životního stylu, programy podpory zdraví

Pracovní výchova

7. ročník

Příprava pokrmů: Zásady hygieny potravy, Bezpečnost při vaření, Zdravá výživa člověka

8. ročník

Trh práce: Rovnost příležitostí na trhu práce

Volba profesní orientace: Osobní vlastnosti a schopnosti; Sebehodnocení; Vlivy na volbu profesní orientace

Jazyky a jazykové komunikace

Zvládnutí pravidel komunikace

Společenský seminář – volitelný předmět 9. ročník

Etická výchova - komunikace a mezilidské vztahy

Důstojnost lidské osoby

Prosociální chování v osobních vztazích i ve veřejném životě; Pomoc, darování, dělení se, spolupráce

Pomoc, darování, dělení se, spolupráce

Vliv světových náboženství na vývoj společnosti

Přírodovědný seminář - volitelný předmět 9. ročník

První pomoc a ochrana před nemocemi a návykovými látkami

Třídnické hodiny

Úkolem těchto hodin je rozvíjení schopnosti diskutovat, komunikovat, řešit problémy prostřednictvím komunitního kruhu, spolupracovat ve skupině i seznámit se s děním ve škole.

Náměty na práci v třídnických hodinách:

- zástupci žakovského parlamentu (informace o dění ve škole)
- organizace školního roku, pravidla chování ve třídě, zasedací pořádek, školní řád
- osobnostní a sociální výchova (porozumění sobě samému a druhým, zvládání vlastního chování, zásady dobré komunikace, spolupráce mezi spolužáky, základní dovednosti při řešení složitých situací)
- multikulturní výchova (přijmout druhého jako jedince se stejnými právy, schopnost poznávat a tolerovat odlišnosti jiných národnostních, etnických, náboženských a sociálních skupin, uvědomovat si možné dopady svých verbálních a neverbálních projevů, nést odpovědnost za své jednání)
- sociometrie (ve spolupráci s výchovnou poradkyní) - sociálně psychologické, motorické i kreativní hry
- kariérové poradenství (spolupráce s kariérovou poradkyní)
- výzdoba třídy,
- plánování společných akcí (výlety, Vánoce, sportovní soutěže)
- komunikace, kam se obrátit o pomoc, co dělat když ... - využití zkušeností
- představení školního poradenského pracoviště (osoby, činnost, konzultační hodiny)

Časový harmonogram

I. pololetí

- adaptační kurz pro žáky 6. r. – třídní pobyt v Jetřichovicích (v programu jsou zařazeny komunikativní hry, společné aktivity, jejichž cílem je vytváření pozitivních vztahů mezi žáky)
- programy proti rizikovým jevům (dle nabídky)
- preventivní program Zdravá pětka
- sportovní akce (tradiční sportovní aktivity - spolupráce s parlamentem při organizaci: podzimní běh, atletika, přehazovaná, florbal...)
- zapojení školy do projektů mimoškolních sportovních soutěží
- příprava na vánoční jarmark a vystoupení žáků školy
- školení v první pomoci pracovníky IZS – Dny pro zdraví 3

II. pololetí

- školení pedagogického sboru – Poskytování první pomoci (Zážitkový kurz Real)
- lyžařský kurz, vodácký kurz
- sportovní akce - soutěže s účastí žáků pravidelně nesportujících – kopaná, přehazovaná, nohejbal (do organizace a řízení soutěží zapojit žáky)
- spolupráce žáků 9. ročníku s dětmi 1. stupně
- využití peer programu
- preventivní program Mgr. Váchy (tento program je dlouhodobý a u každého ročníku je zaměřen na jiné téma z oblasti rizikových jevů - 6. roč. návykové látky, 7. roč. nebezpečí kyberšikany, 8. roč. zodpovědné sexuální chování a nebezpečí AIDS, 9. roč. Sekty
- školní výlety a exkurze (třídní učitelé), školy v přírodě (1. - 5. ročník) –dle možností
- beseda s Policií ČR
- Dopravní den
- slavnostní rozloučení s devátáky
- projektové dny (Myslivecký den, Branný den, Den dětí, ...- dle aktuálních možností)
- beseda s OSPODem – dle nabídky

Další akce je možné zařadit podle nabídek nebo využít nápady pedagogů, školního parlamentu.

Další vzdělání pracovníků školy bude zařazeno dle nabídek a potřeby.

Pro zjištění situace v jednotlivých třídách třídní učitelé pravidelně informují školní poradenské pracoviště o změnách nebo problémech ve svých třídách. O jednání se ZZ bude informováno školní poradenské pracoviště.

Pro informovanost žáků především v oblasti rizika internetu se bude využívat i preventivní program informační tabule Ámos vision